

МАРШРУТИЗАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ МІСЬКОГО ПАСАЖИРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

Черніхова О.С.

Філія Класичного приватного університету у місті Кременчук

Abstract. *Effective routing is the main element of the logistics management of urban passenger transport, because it is able to satisfy the needs of the population in transportation. It is the organization and planning of routes that provide convenient access of the population to places of residence, work, studies, cultural and historical places*

Транспортна рухливість населення у сучасному мобільному середовищі цілком залежить від здатності міської пасажирської логістики задовольнити попит населення у перевезеннях. Особливе значення при цьому покладається на маршрутну мережу міста та ефективну маршрутизацію, яка дає можливість поєднувати окремі райони міста між собою. Розгалужена мережа маршрутів міста повинна забезпечувати задоволення вимог пасажирів у переміщеннях за культурно-побутовими та навчально-трудовими потребами з найменшими витратами часу і ресурсів, у тому числі фінансових та соціальних.

Ефективна маршрутизація міської пасажирської мережі полягає у побудові такої системи, яка дозволяє забезпечити зручний доступ населення міста до місць проживання, роботи, навчання, побутових, культурних та історичних місць.

Маршрутною мережею міста виступає сукупність доріг загального користування як автомобільного сполучення (автобуси, маршрутні таксі, таксі), так і міського електротранспорту (тролейбуси, трамваї, метрополітен), які з'єднують окремі точки та райони міста в єдину транспортну сітку. У залежності від географічних можливостей до міського пасажирського транспорту регулярного сполучення відносять також і внутрішньоводний транспорт (на прикладі міст Венеція (Італія), Клайпеда (Литва) тощо).

Виділяють наступні види маршрутів міської пасажирської мережі у залежності від критерії формування:

- Кільцеві та маятникові – за способом проходження маршруту;
- Радіальні, діаметральні, тангенціальні або хордові та вильотні – за розташуванням відносно центру міста.

Так до кільцевих відносять маршрути, які проходять по замкнутому контуру, тобто початкова і кінцева точка шляху слідування співпадають.

Маятникові – це маршрути, що проходять з початкової точки до кінцевої одним і тим же самим шляхом.

Радіальними є маршрути, які сполучають центральну частину міста з її периферійними районами.

Діаметральні маршрути зв'язують між собою віддалені райони міста і при цьому проходять через його центр.

Тангенціальні або хордові маршрути сполучають віддалені райони, не проходячи при цьому через центр міста.

Вильотні маршрути значною своєю протяжністю прокладені територією населеного пункту, але проходять також і за межі міста на незначну відстань [1].

Таким чином побудова маршрутів міста дають можливість задовольнити зростаючий попит населення у перевезення, не зважаючи на їх місцепроживання. Маршрутна сітка повинна охоплювати основні пасажироутворюючі та пасажиропоглинаючі пункти, якими можуть виступати підприємства, освітні заклади, ринки й великі магазини, місця культури і відпочинку, заклади охорони здоров'я та інші [2].

До основних вимог, які висуваються пасажирями при формуванні маршрутної мережі, відносять:

- Можливість дістатися до будь-яких точок міста, навіть віддалених;
- Мінімальна кількість пересадок;
- Швидкісне сполучення з мінімальними витратами часу;
- Можливість обрати той чи інший міський пасажирський транспорт, наприклад, автобус, тролейбус чи маршрутне таксі;
- Зручний підхід до зупиночних пунктів і пересадка з одного маршруту на інший;
- Зосередження маршрутів поблизу основних визначних місць культурного, навчального, виробничого спрямування;
- Випуск на маршрут достатньої кількості транспортних засобів відповідної пасажиромісткості з оптимальними інтервалами руху;

- Зручність облаштування маршрутів, забезпечення їх відповідною інфраструктурою;

- Зосередження на усій протяжності маршруту оптимальної кількості зупинок з відповідними перегонами між ними тощо.

Процес маршрутизації міської пасажирської мережі являє собою ефективну і раціональну організацію та планування маршрутів громадського транспорту в населених пунктах у залежності від сукупності факторів, таких як:

- кількість населення у місті;
- забезпеченості інфраструктури;
- забудови території міста;
- можливості проїзду у центральних та історично значущих районах населеного пункту;
- наявності промислових, культурних, освітніх, історичних, побутових об'єктів;
- можливості взаємодії та взаємодоповнення системи різних видів міського пасажирського транспорту;
- заселення віддалених районів міста;
- наявності доповнюючих і відсутність дублюючих маршрутів тощо.

Ефективність функціонування маршрутної мережі міста формується за рахунок створення умов оптимального міського логістичного управління, здатному задовольнити зростаючий попит та вимоги населення у вчасних, швидких, безпечних, комфортних та економічно обґрунтованих перевезеннях.

Таким чином до основних критеріїв, які впливають на раціональне забезпечення маршрутного формування міського пасажирського транспорту відносять:

- розробку розкладів і графіків руху, які повинні враховувати коливання транспортного навантаження у години «пік», робочі та вихідні дні і зводити до мінімуму час очікування пасажирів на зупиночних пунктах [3];

- оптимізацію маршрутів, яка може також враховувати дорожній рух в місті, можливості проїзду у центральній частині міста, а також у вихідні та свята;

- модернізація та удосконалення транспортної інфраструктури для зручного та швидкого переміщення пасажирів, включаючи комфортне облаштування зупиночних пунктів та підходу до них;

- інформаційна підтримка населення стосовно маршрутів, розкладів руху, місцезнаходження зупинок та місць пересадки, продажу квитків, яка може бути виконана у тому числі за допомогою мобільних додатків;

- урахування потреб людей з обмеженими можливостями за допомогою облаштування зупинок та підходів до них і транспортних засобів;

- екологізація перевезень за рахунок переважного використання транспортних засобів з електродвигунами;

- контроль та підтримка, зокрема фінансова, діяльності міського пасажирського транспорту.

Висновки

Отже, маршрутизація міських пасажирських перевезень є ключовою складовою логістичного забезпечення міського пасажирського транспорту, враховує основні фактори та критерії якісного, своєчасного та повного задоволення потреб населення у швидких та комфортних перевезеннях, що позитивно впливає на сталий розвиток міської пасажирської інфраструктури.

Список використаних джерел

1. Цимбал С. В. Класифікація маршрутів міських пасажирських перевезень [Електронний ресурс] / С. В. Цимбал, Г. Ю. Тодорашко // Матеріали XLV Науково-технічної конференції ВНТУ, Вінниця, 23-24 березня 2016 р. - Електрон. текст. дані. - 2016. - Режим доступу : <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fmt/all-fmt-2016/paper/view/1217>

2. Вакуленко К. Є. Управління міським пасажирським транспортом : навч. посібник / К. Є. Вакуленко, К. В. Доля ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 257 с.

3. Давідіч Ю. О. Розробка розкладу руху транспортних засобів при організації пасажирських перевезень: навч. посіб. / Ю. О. Давідіч; Харк.нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 345 с.